

Motion till riksdagen

1986/87:Jo535

Martin Olsson (c)

Plågsamma djurförsök, m. m.

Liksom Sverige skall gå i spetsen för att förbättra människornas situation och rättigheter i världen, bör vårt land även gå i spetsen för att förbättra djurens och då inte minst försöksdjurens förhållanden.

Många olika åtgärder måste vidtas för att dels begränsa de plågsamma djurförsöken, dels göra försöksdjurens situation både under försöken och under övrig tid så bra som möjligt.

Bland de åtgärder som fordras för att om möjligt begränsa de plågsamma djurförsöken vore en utredning om djurförsökens vetenskapliga relevans. Någon sådan utredning har aldrig företagits och genom att starta ett sådant utredningsarbete skulle Sverige göra en mycket intressant pionjärsats.

En opartisk utredning skulle vara av synnerligen stor vikt för att få rätt perspektiv på djurförsökens roll inom den medicinska forskningen, för allmän testverksamhet, i undervisningen och deras verkliga betydelse för samhället, för människorna, för djuren och för naturen.

Djurförsökens vetenskapliga värde är ett vetenskapsteoretiskt problem, som borde belysas inte minst mot bakgrund av de många viktiga beslut som fattas och grundas på resultaten av djurförsöken.

Djurförsöken kostar samhället mycket varje år och förorsakar enbart i vårt land hundratusentals oskyldiga djur lidande på olika sätt.

I strävandena att utveckla alternativa försöks- och testmetoder bör ett led i arbetet vara att verkligen få klarhet om djurförsökens vetenskapliga värde, så att det inte mer eller mindre slentrianmässigt görs djurförsök, som kanske inte har relevans för humanbiologiska förhållanden.

Riksdagen bör därför i ett uttalande begära att regeringen låter någon form av utredning pröva djurförsökens vetenskapliga relevans.

När det gäller de förhållanden som försöksdjuren lever under även när de inte utsätts för försök finns mycket övrigt att önska. Trånga kala burar, begränsade rastningsmöjligheter och isolering även av typiska flockdjur är vanliga exempel på missförhållanden.

På alla institutioner i Sverige som använder apor sitter dessa sociala och högtstående djur i små kala burar utan möjlighet till sysselsättning, motion eller socialt liv. På Primatlaboratoriet i Uppsala fanns t. ex. 1984 en rhesusapa som var 30 år gammal och som hade tillbringat den största delen av sitt liv i en bur med en golvyta på 0.9 m² och en höjd av 1.20 m.

Även hundar förvaras ofta i helt kala burar med en golvyta på ca 1 m². Rastningen sker på många ställen inomhus i stället för utomhus.

Vi har i vårt land regler och krav på hur djurskötsel får bedrivas. Det är

enligt min mening viktigt att bestämmelserna om under vilka förhållanden försöksdjuren skall vistas ses över. Även om djurförsök ännu inte kan undvaras måste det vara en viktig djurskyddsfråga att de djur som används får leva under så goda förhållanden som möjligt så att deras lidande inte förvärras på grund av den miljö och de förhållanden de tvingas leva under.

Kostnadsaspekter får inte utgöra hinder för förbättring av försöksdjurens situation. De som bedriver djurförsök skall självklart åläggas att ta de kostnader som fordras för att djurens behov skall tillgodoses på ett acceptabelt sätt.

Riksdagen bör göra ett uttalande om vikten av att regeringen skyndsamt låter göra en översyn av reglerna och tillämpningen av desamma vad gäller de förhållanden under vilka försöksdjuren lever.

Satsning på alternativa metoder till djurförsök måste på olika sätt stimuleras. En nödvändig förutsättning är bl. a. att det finns ekonomiska resurser för ordentliga satsningar på alternativa metoder. Det har visat sig att ansökningarna om anslag för sådan forskning avsevärt överstiger anslagen från Centrala försöksdjursnämnden (CFN). Tack vare bidrag från Nordiska samfundets stiftelse för vetenskaplig forskning utan djurförsök har fler försök för att komma fram till alternativa metoder kunnat genomföras än de statliga medlen skulle ha medgett. Det är knappast rimligt att så viktig forskning skall vara beroende av frivilliga bidrag.

Enligt min mening bör forskning för att finna alternativa metoder få ett samhällsstöd som motsvarar behoven och det bör övervägas om inte forskningsråden bör åläggas att med en viss del av sina medel stödja forskning för alternativa metoder.

Riksdagen bör genom ett uttalande fastslå vikten av att erforderliga medel ställs till förfogande för alternativ forskning.

När alternativa metoder finns borde ej djurförsök, i vart fall ej plågsamma sådana, få utföras. Det förekommer att djurförsök utförs av slentrian trots att alternativa metoder finns. Ofta behövs det påtryckningar från djurskyddshåll för att traditionella metoder skall utbytas mot en försöksdjursfri variant.

För att förhindra att djurförsök utförs när alternativa metoder finns bör lagstiftning övervägas. Det bör inte vara tillåtet att utföra djurförsök när fullgoda alternativ finns.

Nuvarande djurskyddslag medger egentligen att djur kan få plågas hur svårt som helst vid djurförsök eftersom det i lagen heter att "djuret såvitt möjligt bedövas men om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet med ingreppet får det göras med ofullständig bedövning eller utan bedövning". Och – bara om så kan ske – skall smärtstillande medel användas för att begränsa lidandet.

I den djurskyddslag som är under utarbetande bör försöksdjurens ställning även på denna punkt avsevärt stärkas så att man i lagen förbjuder experiment som uppenbart medför gravt lidande för djuren.

Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om en utredning för att pröva djurförsökens vetenskapliga relevans,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vikten av att förbättra förhållandena för försöksdjuren,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om erforderliga anslag för alternativ forskning, som kan ersätta djurförsök,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förbud för djurförsök då alternativa försöksmetoder finns, som kan ersätta djurförsöken,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om förbud för experiment som uppenbarligen medför gravt lidande för försöksdjuret.

Stockholm den 27 januari 1987

Martin Olsson (c)